Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzinin 2024-cü ilin birinci yarımilliyi üzrə fəaliyyətinə dair

HESABAT

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 19 may tarixli 1685 nömrəli Fərmanı ilə yaradılmış Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzi (bundan sonra — Mərkəz) 2024-cü ilin birinci yarımilində də Nizamnaməsinə müvafiq olaraq normativ hüquqi aktların keyfiyyətinin artırılması, dövlət orqanları (qurumları) əməkdaşlarının hüquq normalarının tətbiqi sahəsində bilik, bacarıq və səriştələrinin inkişaf etdirilməsi, hüquqi maarifləndirmə, hüquqi ekspertizanın aparılması və bunlarla bağlı işlərin səmərəli əlaqələndirilməsi sahəsində fəaliyyətini uğurla davam etdirmişdir.

Mərkəzin fəaliyyətinin təşkili üzrə

Mərkəzin fəaliyyətinin daha da səmərəli təşkili məqsədilə Müşahidə Şurasının 2023-cü il 4 oktyabr tarixli Qərarına uyğun olaraq 2024-cü ildən etibarən Mərkəzin işçilərinin say həddi 5 vahid artırılmaqla Mərkəzdə yeni vəzifələr təsis edilmişdir. Bununla əlaqədar, 2024-cü ilin birinci yarımilində həmin vəzifələrə müvafiq təyinatlar aparılmış, habelə Mərkəzin yeni strukturunun və ştat cədvəlinin təsdiq edilməsi ilə əlaqədar yeni ştat vahidləri üzrə işçilərin (İT mütəxəssisi, satınalmalar üzrə mütəxəssis, təsərrüfat işləri üzrə mütəxəssis, İcraçı direktorun köməkçisi və sürücü) vəzifə öhdəliklərinin müəyyən olunması məqsədilə vəzifə təlimatları təsdiq edilmişdir. Həmçinin, hesabat dövrü ərzində Mərkəzdə hüquqşünas ixtisası üzrə yaranmış yeni vakansiyalarla bağlı da müvafiq namizədlərlə müsahibələr aparılmış və təyinatlar həyata keçirilmişdir.

Həmçinin, "Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzinin yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 19 may tarixli 1685 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə" 2024-cü il 5 mart tarixli 15 nömrəli Fərmanla Mərkəzin Nizamnaməsinin təkmilləşdirilməsi üzrə bəzi dəyişikliklər edilmişdir. Dəyişikliklərə əsasən, (i) Mərkəzin fəaliyyət istiqamətlərinin və vəzifələrinin məzmunu dəqiqləşdirilmiş, (ii) Mərkəzin əldə etdiyi vəsait (dövlət büdcəsindən və dövlətə məxsus digər fondlardan ayrılan vəsait istisna olmaqla) hesabına işçilərə əlavə ödənilən həvəsləndirmə sistemini müəyyənləşdirmək vəzifəsi Mərkəzin Müşahidə Şurasına aid edilmiş, (iii) Mərkəzin tabe qurumlarının işçilərinin (idarəetmə orqanlarının üzvləri istisna olmaqla) vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilməsi, onlar barəsində intizam və həvəsləndirmə tədbirlərinin görülməsi səlahiyyətinin müvafiq tabe qurumların rəhbərliyinə aid edilməsi təmin edilmişdir. Həmin dəyişikliklər nəzərə alınmaqla Hüquq və İnsan Haqları İnstitutunun Nizamnaməsində dəyişiklik edilməsini nəzərdə tutan layihə tərəfimizdən hazırlanmışdır. Hazırda İnstitut tərəfindən qeyd edilən layihəyə dair təqdim edilmiş rəy və təkliflərə baxılır.

Bundan əlavə Mərkəzin fəaliyyətinin daha effektiv həyata keçirilməsi üçün “Mərkəzin hüquqi maarifləndirmə işinin aparılması ilə bağlı 2024-cü il üzrə tədbirlər planı”, “Mərkəzin normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi ilə bağlı 2024-cü il üzrə tədbirlər planı”, habelə Mərkəzin fəaliyyətindən əldə etdiyi vəsait hesabına işçilərə əlavə ödənilən həvəsləndirmə sistemi çərçivəsində Mərkəzin işçilərinin mükafatlandırılması ilə bağlı məsələləri tənzimləyən “Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzinin işçilərinin həvəsləndirilməsi qaydası” təsdiq edilmişdir. Qeyd olunan həvəsləndirmə sistemi çərçivəsində cari ilin 19 may tarixində Mərkəzin yaradılmasının iki ilinin tamam olması, habelə işlərin vaxtında və keyfiyyətlə yerinə ilə əlaqədar işçilərin kollektiv mükafatlandırılması həyata keçirilmişdir.

MƏRKƏZİN FƏALİYYƏTİNİN TƏŞKİLİ

2024-cü ildən etibarən Mərkəzin işçilərinin say həddi 5 vahid artırılmaqla Mərkəzdə yeni vəzifələr təsis edilmiş və həmin vəzifələrə müvafiq təyinatlar aparılmışdır

Mərkəzdə hüquqşünas ixtisası üzrə yaranmış yeni vakansiyalarla bağlı da müvafiq namizədlərlə müsahibələr aparılmış və təyinatlar həyata keçirilmişdir

“Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzinin yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 19 may tarixli 1685 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə” 2024-cü il 5 mart tarixli 15 nömrəli Fərmanla Mərkəzin Nizamnaməsinin təkmilləşdirilməsi üzrə bəzi dəyişikliklər edilmişdir

“Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzinin işçilərinin həvəsləndirilməsi qaydası” təsdiq edilmiş və cari ilin 19 may tarixində Mərkəzin yaradılmasının iki ilinin tamam olması, habelə işlərin vaxtında və keyfiyyətlə yerinə ilə əlaqədar işçilərin kollektiv mükafatlandırılması həyata keçirilmişdir

Qeyd edilənlərlə yanaşı, Mərkəzdə və Hüquq və İnsan Haqları İnstitutunda sənədləşmə və sənədlərlə işin təşkili məsələlərində mobilliyə, çevikliyə və optimallığa nail olunması məqsədilə elektron sənəd dövriyyəsi sisteminin tətbiq edilməsi üzrə işlər davam etdirilmişdir. Belə ki, Mərkəz tərəfindən Rəqəmsal Sənəd Dövriyyəsi altsistemi vasitəsilə elektron sənəd dövriyyəsi üzrə fəaliyyətin Mərkəzdə təşkil edilməsi üçün vahid indeksin müəyyən edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin Qərar layihəsi hazırlanmış, aidiyyəti orqanlarla razılaşdırılaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Nəticədə “Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları, dövlət mülkiyyətində olan və paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər, dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslər və komissiyalar üçün müəyyən edilmiş vahid indekslərin Siyahısı”nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 15 sentyabr tarixli 350 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə” 2024-cü il 3 aprel tarixli 195 nömrəli Qərar qəbul edilmiş və müvafiq siyahıya

Mərkəzin indeksi əlavə edilmişdir. Həmçinin, Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azintelecom" MMC-yə müraciət edilərək elektron sənəd dövriyyəsində istifadə edilməsi məqsədilə Mərkəzin əməkdaşlarına elektron imza vasitələrinin (SİMA tokeninin) əldə edilməsi təmin edilmişdir. Hazırda Mərkəzdə elektron sənəd dövriyyəsinin tətbiq edilməsi ilə bağlı işlər davam etdirilir və qısa müddət ərzində sistemin tam şəkildə istifadəsinə başlanması nəzərdə tutulur.

Bundan başqa cari ilin 16 may tarixində Hüquq və İnsan Haqları İnstitutunun əməyin mühafizəsi üzrə mühəndisi Mərkəzin işçilərinin əməyin mühafizəsi normaları və qaydaları ilə tanış etmiş və Mərkəzdə əməyin mühafizəsi üzrə standartların, normaların və qaydaların tələblərinə əməl edilməsi vəziyyətini təhlil edərək zəruri tədbirlərin görülməsinə dair rəy vermişdir.

Hüquqi ekspertiza və hüquqi aktların hazırlanması sahəsində görülmüş işlər üzrə

Hesabat dövrü ərzində Mərkəzin işçi heyəti Nizamnaməsi ilə müəyyən edilmiş fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq vəzifələrinin icrasını davam etdirmiş, öz fəaliyyətinin təşkili istiqamətində işlər görmüş, normativ hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması və hüquqi ekspertizasının aparılmasında iştirak etmişdir. Aparılmış hüquqi ekspertiza çərçivəsində Mərkəzə təqdim edilmiş müxtəlif hüquqi aktların layihələrinin "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Qanununun tələblərinə uyğunlaşdırılması, qüvvədə olan qanunvericilik aktları ilə ziddiyyətlərin aradan qaldırılması, habelə qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla təkmilləşdirilməsi məqsədilə rəylərin verilməsi təmin olunmuşdur.

Belə ki, minatəmizləmə fəaliyyətinin hüquqi, iqtisadi, sosial və təşkilati əsaslarının müəyyən edilməsini nəzərdə tutan "Minatəmizləmə fəaliyyəti haqqında" Qanun layihəsinin hüquqi ekspertizasının aparılması ilə bağlı işlər cari ildə də davam etdirilmiş, bununla bağlı Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi ilə görüşlər keçirilmiş və layihənin təkmilləşdirilməsi üçün çoxsaylı təkliflər təqdim edilmişdir.

Həmçinin, Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində tikinti məqsədləri üçün süni torpaq sahələrinin yaradılması ilə bağlı münasibətləri tənzimləyən "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" Qanun layihəsinin hüquqi ekspertizası həyata keçirilmişdir. Mərkəz tərəfindən sözügedən layihə ilə bağlı ölkəmizin aidiyyəti qanunvericilik aktları, habelə müxtəlif xarici dövlətlərin təcrübəsi araşdırılmış və layihənin təkmilləşdirilməsinə dair bir sıra təkliflər verilmişdir. Qeyd olunan Qanun layihəsi 07.05.2024-cü il tarixdə qəbul edilmişdir.

Həmçinin, Mərkəz tərəfindən Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin müraciətinə əsasən Azərbaycan Respublikası Ailə Məcəlləsinin nikahın bağlanması və nikaha xitam verilməsi ilə bağlı normalarının təkmilləşdirilməsi, xüsusilə boşanmaların sayının azaldılması ilə əlaqədar xarici təcrübənin araşdırılması, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflərin və müvafiq normativ hüquqi akt layihələrinin hazırlanması ilə bağlı işlər görülməkdədir.

Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetindən Mərkəzə daxil olmuş müraciətlər əsasında Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 24 yanvar tarixli 11 nömrəli Qərarı ilə təsdiq

edilmiş "Məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün yemək xərci müavinəti, habelə kommunal və digər xidmətlər üzrə dövlət büdcəsindən ödənişlər əvəzinə vahid aylıq müavinətin ödənilməsi Qaydası"nın 2.4-cü bəndinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 25-ci maddəsinə uyğunluğunun yoxlanılmasına dair vətəndaşlar A.Abbasova və digərlərinin, N.Dadaşova və digərlərinin, habelə T.Vəliyeva və digərlərin konstitusiya şikayətləri və Nazirlər Kabinetinin 1994-cü il 15 yanvar tarixli 10 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Şəhid adının əbədiləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlərin tətbiqi qaydaları"nın 2.1-ci bəndinin "Şəhid adının əbədiləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 1-ci maddəsinə (şəhid və şəhid ailəsi anlayışı) və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 25-ci maddəsinin (bərabərlik hüququ) I, III-V hissələrinə, 29-cu maddəsinin (mülkiyyət hüququ) VII hissəsinə, 38-ci maddəsinin (sosial təminat hüququ) I-III hissələrinə, 71-ci maddəsinin (insan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının təminatı) I-II hissələrinə və 149-cu maddəsinin (normativ hüquqi aktlar) I və V hissələrinə uyğunluğunun yoxlanılmasına dair Azərbaycan Respublikası İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsmanın) sorğusu ilə əlaqədar hüquqi rəylərin verilməsi təmin edilməklə yanaşı aşağıdakı tədbirlər görülmüşdür:

1) Şəhid ailəsinin üzvlərinin siyahısına dəyişiklik edilməsi ilə əlaqədar "Şəhid adının əbədiləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adı verilmiş şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdünün təsis edilməsi haqqında" 2005-ci il 14 iyul tarixli 258 nömrəli və "Azərbaycan Respublikasının "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı verilmiş şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdünün təsis edilməsi haqqında" 2020-ci il 30 dekabr tarixli 1226 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə fərman layihəsi və "Şəhid adının əbədiləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə" Qanunun icrası ilə əlaqədar Nazirlər Kabinetinin bəzi qərarlarında dəyişiklik edilməsi haqqında qərar layihəsi hazırlanmışdır.

2) Vətəndaşlar A.Abbasova və digərlərinin, N.Dadaşova və digərlərinin, habelə T.Vəliyeva və digərlərin Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinə verdiyi konstitusiya şikayətləri ilə əlaqədar hazırlanmış Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 24 yanvar tarixli 11 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün yemək xərci müavinəti, habelə kommunal və digər xidmətlər üzrə dövlət büdcəsindən ödənişlər əvəzinə vahid aylıq müavinətin ödənilməsi Qaydası"nda dəyişiklik edilməsi haqqında" Nazirlər Kabinetinin qərar layihəsinin hüquqi ekspertizası həyata keçirilmişdir.

Həmçinin, Azərbaycan Respublikasında sahibkarlıq subyektlərinin biznes maraqlarının dövlət orqanları (qurumları) ilə əlaqələrdə və beynəlxalq iqtisadi münasibətlərdə bərabər, sistemli qaydada və effektiv təmsil olunmasının təmin edilməsi, habelə ölkədə əlverişli və rəqabətə əsaslanan biznes mühitinin inkişaf etdirilməsi məqsədilə hazırlanan, biznes palatalarının təşkili və fəaliyyəti, habelə Azərbaycan Biznes Palatasının statusu ilə bağlı məsələləri tənzimləyən "Biznes palataları haqqında" Qanun layihəsinin və həmin layihənin qəbul edilməsi zərurətinin əsaslandırılması sənədinin təkmilləşdirilməsi üzrə işlər davam etdirilmişdir. Belə ki, sözügedən qanun layihəsinə dair müxtəlif dövlət orqanlarından (qurumlarından), o cümlədən Ədliyyə, Maliyyə, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat nazirliklərindən, Mərkəzi Bank və Dövlət Gömrük Komitəsindən daxil olmuş rəy və təkliflər Mərkəz tərəfindən araşdırılmış, həmin rəy və təkliflərə

dair Mərkəzin rəyləri qanun layihəsinin təşəbbüsçüsü Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinə təqdim edilmişdir. Eyni zamanda, sözügedən qanun layihəsinin qəbul ediləcəyi təqdirdə onun icrasının təmin edilməsi məqsədilə qəbul edilməsi zəruri olan akt layihələri hazırlanmaqdadır. Bununla əlaqədar, “Biznesin inkişafı sahəsində idarəetmənin daha da təkmilləşdirilməsi haqqında” *(Azərbaycan Biznes Palatasının yaradılması ilə əlaqədar)* və “Elektron biznes reyestrinin təşkili, aparılması, istifadəsi və mühafizəsi qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında” fərman layihələri, habelə “Biznes palatasına üzvlük haqqının məbləğinin müəyyən edilməsi və ödənilməsi Qaydası”nın və “Biznes palatasına ödənilən üzvlük haqqından istifadə Qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Biznes Palatasının Müşahidə Şurasının Qərarı layihələrinin ilkin versiyaları hazırlanmışdır.

Bundan başqa, cari ildə Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin müraciətinə əsasən, ictimai iştirakçılıq, qeyri-hökumət təşkilatları və qrant haqqında qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri üzrə tərəfimizdən təqdim olunmuş təkliflər razılaşdırılmış və bununla bağlı artıq müvafiq hüquqi aktların layihələrinin hazırlanmasına başlanılmışdır. Bu istiqamətdə ilk növbədə qeyri-hökumət təşkilatlarının fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması, dövlət və cəmiyyət həyatında qeyri-hökumət təşkilatlarının rolunun daha da gücləndirilməsi, habelə müvafiq sahədə həyata keçirilən dövlət dəstəyinin təşkilati-hüquqi əsaslarının və mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə müvafiq fərman və sərəncam layihələri hazırlanaraq aidiyyəti üzrə təqdim olunmuşdur. Qeyri-hökumət təşkilatları və qrant haqqında qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə digər layihələrin hazırlanması davam etdirilir.

Cari ilin 30 may tarixində Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyində görüş keçirilmiş və gələcək əməkdaşlıq istiqamətləri müzakirə edilmişdir. Görüşdə Mərkəzin göstərdiyi xidmətlər, onların tarifləri və xidmətlərin göstərilmə metodikası və müddətləri ilə bağlı qarşı tərəfə ətraflı məlumat verilmişdir. Tərəflər bu il və növbəti illərdə əməkdaşlıq etmək barədə ilkin razılığa gəlmişdirlər. Hazırda Agentlik tərəfindən hazırlanması və hüquqi ekspertizası aparılması nəzərdə tutulan normativ hüquqi aktların siyahısı dəqiqləşdirilir. Növbəti mərhələdə xidmət müqaviləsi bağlanmaqla işlərin icrası təmin olunacaqdır.

Ümumilikdə, hesabat dövrü ərzində 3 qanun layihəsinin, 1 fərman layihəsinin, 1 Nazirlər Kabinetinin qərar layihəsinin hüquqi ekspertizası keçirilmişdir.

Həmçinin hesabat dövründə 1 qanun layihəsi, 4 Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman layihəsi, 2 Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncam layihəsi, 2 Nazirlər Kabinetinin Qərar layihəsi hazırlanmışdır. Hazırda isə 4 qanun layihəsinin, 4 fərman layihəsinin hazırlanması davam etdirilir. Eyni zamanda, qeyd olunan normativ hüquqi akt layihələrinin əsaslandırma sənədlərinin təkmilləşdirilməsi, bəzi hallarda isə yenidən hazırlanması təmin edilmişdir.

<u>Qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında görülmüş işlər üzrə</u>

Mərkəz tərəfindən hazırlanan “Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələrinin bağlanması, icrası və ləğv edilməsi qaydaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun yeni redaksiyada verilməsini nəzərdə tutan “Beynəlxalq müqavilələr haqqında” qanun layihəsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının, Nazirlər Kabinetinin, Xarici İşlər və Ədliyyə nazirliklərinin nümayəndələrinin iştirakı ilə intensiv görüşlər keçirilərək növbəti müzakirələr

aparılmışdır. Hazırda aidiyyəti dövlət orqanları tərəfindən irəli sürülən rəy və təkliflər nəzərə alınmaqla qanun layihəsinin müzakirəsi və təkmilləşdirilməsi davam etdirilir.

Həmçinin qeyd olunmalıdır ki, Mərkəzin təşəbbüsü ilə 11.12.2023-cü il tarixində Biznes mühiti və beynəlxalq reytinqlər üzrə Komissiyanın tərkibində təşkil olunan, Mərkəzin rəhbərlik etdiyi "Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin təkmilləşdirilməsi" işçi qrupu fəaliyyətini cari ilin birinci yarısında aktiv şəkildə davam etdirərək bir sıra tədbirlər görmüşdür. Belə ki, 19.01.2024-cü il tarixdə işçi qrupun 2024-cü il üzrə fəaliyyət planı təsdiq edilmiş və həmin planda 2024-cü ildə Mülki Məcəllənin ümumi hissəsinin müvafiq fəsilləri üzrə Konsepsiya sənədinin hazırlanması qərara alınmışdır. Təsdiq olunmuş fəaliyyət planına uyğun olaraq, Mərkəz tərəfindən maraqlı tərəflər (Mülki Məcəllənin müvafiq maddələrini tətbiq edən və ya onların tətbiqinə məruz qalan şəxslər) və işçi qrupun üzvlərinin iştirakı ilə bir sıra görüşlər keçirilmiş, onların rəy və təklifləri də nəzərə alınmaqla, Mülki Məcəllənin təkmilləşdirilməsi üzrə Konsepsiya sənədinin 1-ci və 2-ci fəsilləri əhatə edən hissələri hazırlanaraq müzakirəsi təşkil edilmişdir.[1] 01.05.2024-cü il tarixdə Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı hazırlanmış layihələr təkliflərin təqdim edilməsi üçün Komissiyanın veb-saytında yerləşdirilməklə e-iştirakçılıq qaydasında müzakirəyə təqdim olunmuşdur.[2]

Həmçinin, aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları), qeyri-hökumət təşkilatları və sahibkarlardan ibarət 40-dan çox maraqlı tərəfə müraciət edilərək, həmin subyektlərin Mülki Məcəllənin 4-cü fəsli (hüquqi şəxslər) üzrə təcrübədə qarşılaşdığı problemlər, bu problemlərin aradan qaldırılması, habelə Mülki Məcəllənin 4-cü fəslinə daxil olan müddəalarının təkmilləşdirilməsinə dair yazılı təkliflərinin əldə olunması təmin edilmiş və təhlil olunması prosesinə başlanılmışdır.

Bundan sonra cari ilin sonunadək Konsepsiya sənədinin Mülki Məcəllənin yeni 2-1-ci fəsli (Qeyri-əmlak hüquqları) hissəsinə dair ilkin layihəsinin yekunlaşdırılaraq işçi qrupun üzvlərinə təqdim edilməsi, "müəssisə" institutunun tənzimlənməsi ilə bağlı təkliflərin Konsepsiya sənədində əks etdirilməsi, Mülki Məcəllənin 3-cü fəsli (Fiziki şəxslər) ilə bağlı təkliflərin hazırlanması və Mülki Məcəllənin 4-cü fəsli (Hüquqi şəxslər) üzrə təkliflərin hazırlanması ilə bağlı alman mütəxəssisləri Rolf Knipper və David Königlə görüş və seminarın keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

<u>Mərkəz tərəfindən hazırlanmış hüquqi arayış və rəylər</u>

Hesabat dövründə dövlət orqanlarının (qurumlarının) müraciəti əsasında hüququn müxtəlif sahələri üzrə hüquqi tədqiqatların aparılması və rəylərin verilməsi sahəsində də işlərin görülməsi davam etdirilmişdir. Belə ki, Mərkəz tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinin sorğusu üzrə (i) "Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 673.1.2 və 673.3-cü maddələrinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 17-ci maddəsinin I hissəsi ilə əlaqəli

[1] https://heqt.gov.az/post-details.php?lang=az&id=105

[2] https://azranking.az/public/images/Konsepsiya%20-%20M%C3%BClki%20M%C9%99c%C9%99ll%C9%99%20%28%C3%BCmumi%20d%C3%BCz%C9%99li%C5%9Fl%C9%99r%20v%C9%99%201-ci%20f%C9%99sil%29.pdf

şəkildə şərh edilməsinə dair” (bağışlamaqdan imtina ilə bağlı), habelə (ii) “Dövlət qulluğu haqqında” AR Qanununun məhkəmə hakimiyyəti orqanlarında inzibati vəzifələrin beşinci-yeddinci təsnifatlarına uyğun olan vəzifələrin həmin orqanlarda qulluq keçən şəxslərin iştirakı ilə tutulmasının müsahibə yolu ilə həyata keçirilməsinə dair 29.2 və 29.5-ci maddələrinin məhkəmə hakimiyyəti orqanı olan prokurorluq orqanlarında da qulluq keçən dövlət qulluqçularına şamil olunmasının mümkünlüyü məsələsinin AR Konstitusiyasının 7-ci fəslinin 133-cü və “Prokurorluq haqqında” Qanunun 2-ci maddələri ilə əlaqəli şərh edilməsinə dair”,(iii) “Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 1193 və 1194-cü maddələrinin həmin Məcəllənin 372, 373, 1166, 1255 və 1202.2-ci maddələri, habelə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 29-cu maddəsinin birinci və yeddinci bəndlərinin tələbləri baxımından əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair” (məcburi payın ödənilməsi ilə bağlı) və (iv) Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasının Qərarının və “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 3.3-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına uyğunluğunun yoxlanılmasına dair vətəndaş Vafina Zemfira Şabanovnanın Konstitusiya Məhkəməsinə şikayəti ilə bağlı sorğuları ilə əlaqədar müvafiq rəylərin verilməsi təmin edilmişdir.

Həmçinin, Energetika Nazirliyinin müraciətinə əsasən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 2 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” sənədinin 5-ci bəndinə uyğun olaraq həyata keçirilən “240 MVt gücündə Xızı-Abşeron külək eletrik stansiyası”nın tikintisi layihəsi çərçivəsində Energetika Nazirliyi ilə “ACWA Power Azerbaijan Renewable Energy” MMC arasında bağlanması nəzərdə tutulan müqavilələrin qanunauyğunluğuna dair rəy hazırlanaraq aidiyyəti üzrə təqdim edilmişdir.

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasından Mərkəzə daxil olmuş mobil rabitə operatorunun müraciəti üzrə inzibati sahədə müvafiq qanunvericiliyin tətbiqi ilə bağlı hüquqi rəyin verilməsi təmin edilmişdir.

Eyni zamanda, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidmətinin müraciəti əsasında Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında yeni idarəetmə modelinin yaradılması ilə bağlı hüquqi araşdırma aparılmaqla nəticəsinə dair müvafiq rəy hazırlanmaqdadır.

Bundan başqa, “Elektron cinayət təqibinin xüsusiyyətləri” mövzusuna həsr olunmuş xüsusi iclasda tədqiq ediləcək suallar üzrə təkliflərə, adam oğurluğu cinayəti ilə bağlı beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsinə, habelə “Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizamnaməsinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 3 noyabr tarixli 2340 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 14 mart tarixli 22 nömrəli Fərmanında nəzərdə tutulan dəyişikliklərin mahiyyəti barədə müvafiq hüquqi arayışların hazırlanması təmin edilmişdir.

HÜQUQİ ARAYIŞ VƏ RƏYLƏR

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinin 4 sorğusu üzrə müvafiq rəylər hazırlanaraq təqdim edilmişdir

Müxtəlif dövlət orqanlarından (qurumlarından) Mərkəzə daxil olmuş müraciətlər əsasında rəylərin verilməsi təmin edilmişdir

Müxtəlif normativ hüquqi akt layihələri və hüquqi məsələlərlə bağlı xarici təcrübəyə dair müvafiq hüquqi arayışların hazırlanması təmin edilmişdir

Normayaratma və hüquq normalarının tətbiqi sahəsindəki təlimlər üzrə

Hesabat dövrü ərzində dövlət orqanları (qurumları) üçün normayaratma fəaliyyəti və hüquq normalarının tətbiqi sahəsində təlimlərin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində işlər aparılmışdır. Bu məqsədlə ilk növbədə Mərkəzin İcraçı direktoru tərəfindən "Normayaratma fəaliyyəti və hüquq normalarının tətbiqi sahəsində təlimlərin təşkili ilə bağlı məsələləri haqqında" 02.05.2024-cü il tarixli əmr imzalanaraq Mərkəzin aidiyyəti əməkdaşlarına təlimlərin daha səmərəli təşkil olunmasına dair müvafiq tapşırıqlar verilmişdir. Mərkəzin təlimçiləri tərəfindən təlimlərin interaktivliyini artırmaq və daha çox təcrübə yönümlü olmasını təmin etmək məqsədilə yeni təlim materialları və təqdimatlar hazırlanmış, habelə müasir təlim metodlarının öyrənilməsi istiqamətində araşdırmalar aparılmışdır.

Eyni zamanda qeyd edilməlidir ki, İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin presedentlərinin tətbiq edilməsi sahəsində dövlət orqanlarının (qurumlarının) əməkdaşları üçün təlimlərin keçirilməsi işinin təşkili məqsədilə Mərkəz tərəfindən Hüquq və İnsan Haqları İnstitutuna tapşırıqlar verilmiş, İnstitut tərəfindən isə öz növbəsində bu istiqamətdə Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin bir sıra polis idarələrində və şöbələrində 20 polis əməkdaşı, habelə yerli icra hakimiyyəti orqanlarının 108 əməkdaşı, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının 65 əməkdaşı üçün təlimlərin keçirilməsi təmin edilmişdir.

Normativ hüquqi aktların keyfiyyətinin artırılması məqsədilə hazırlanan materiallar

Normayaratma fəaliyyətində vahid yanaşmanın təmin edilməsi və normativ hüquqi aktların keyfiyyətinin artırılması məqsədilə Mərkəz tərəfindən hazırlanmış “Normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi zərurətinin əsaslandırılması sənədinin tərtib edilməsi Qaydaları” və “Normativ hüquqi aktların elmi-praktiki kommentariyalarının hazırlanmasına dair Təlimat” cari ildə təsdiq edilmişdir. Bundan başqa, “Normayaratma texnikasının Qaydaları” layihəsinin təkmilləşdirilməsi üzrə işlər davam etdirilməkdədir.

NORMAYARATMA FƏALİYYƏTİNİN KEYFİYYƏTİNİN YÜKSƏLDİLMƏSİ

Təlimlərin keçirilməsi məqsədilə təlim materialları və təqdimatlar hazırlanmışdır

“Normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi zərurətinin əsaslandırılması sənədinin tərtib edilməsi Qaydaları” təsdiq edilmişdir

“Normativ hüquqi aktların elmi-praktiki kommentariyalarının hazırlanmasına dair Təlimat” təsdiq edilmişdir

Eyni zamanda, normativ hüquqi akt layihələrinin insan hüquqları baxımından təhlilinin və ekspertizasının keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə Mərkəz və Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu tərəfindən “İnsan hüquqları ekspertizasının aparılmasına dair təlimat”ın hazırlanması üzrə işlər aparılır. Təlimatın hazırlanması zamanı BMT-nin İnsan Hüquqlarının müdafiəsi mexanizmləri çərçivəsində Azərbaycan Respublikasına ünvanlanmış tövsiyələri, BMT-nın aidiyyəti qurumları tərəfindən hazırlanan nəşrlər, bələdçilər, hesabatlar, habelə Avropa Şurasının İnsan Hüquqlarının müdafiəsi mexanizmləri çərçivəsində Azərbaycana ünvanlanmış tövsiyələr (o cümlədən AİHM-nin qərarlarından irəli gələn tələblər) və İnsan Hüquqları sahəsində yerli qurumların tövsiyələri (məsələn, Ombudsmanın məruzələri və hesabatları) əsas götürülməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Elmi-praktiki kommentariyaların hazırlanması üzrə

Mərkəzin Nizamnaməsinə uyğun olaraq hüquqi aktların elmi-praktiki kommentariyalarının hazırlanması istiqamətində də tədbirlər görülmüşdür. Belə ki, Mərkəz və Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu tərəfindən “Publik hüquqi şəxslər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun kommentariyasının ilkin layihəsi üzərində işlər tamamlanmışdır. Həmin layihənin Mərkəzin Müşahidə Şurasının müzakirəsinə çıxarılması nəzərdə tutulmuşdur. Kommentariyanın hazırlanması zamanı Almaniya, Fransa, Rusiya Federasiyası, Gürcüstan və digər ölkələrin müvafiq qanunvericiliyi və hüquq doktrinası araşdırılmış, yerli və xarici akademik ədəbiyyatdan, məqalələrdən və məhkəmə təcrübəsi materiallarından istifadə edilmişdir.

Hüquqi tərcümə işinin təşkili üzrə

Hesabat dövrü ərzində Mərkəz tərəfindən peşəkar hüquqi tərcümə işinin səmərəli təşkil edilməsi diqqətdə saxlanılmışdır. Belə ki, xarici investorların, o cümlədən Azərbaycan Respublikası ilə iqtisadi əlaqələri olan digər subyektlərin Azərbaycan Respublikasında arbitrajın həyata keçirilməsini tənzimləyən hüquqi baza haqqında məlumata əlçatanlığının təmin edilməsi və bununla da Azərbaycan Respublikasında əlverişli biznes və investisiya mühitinin təşviq edilməsinə töhfə vermək məqsədilə Mərkəz və Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu tərəfindən “Arbitraj haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun ingilis dilinə tərcümə edilməsi təmin olunmuşdur. Eyni zamanda, yoxlanılmış və təsdiq edilmiş yekun tərcümə Mərkəzin rəsmi internet səhifəsində yerləşdirilmişdir[3].

Həmçinin, “Arbitraj haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbul edilməsi ilə əlaqədar “Xarici Arbitraj Qərarlarının Tanınması və İcrası haqqında” Nyu-York Konvensiyasının *(The New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards)* önəminin artması nəzərə alınmaqla, Mərkəz və Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu tərəfindən Konvensiyanın Azərbaycan dilinə tərcümə edilməsi təmin edilmiş və Mərkəzin rəsmi internet səhifəsində yerləşdirilmişdir.[4] Eyni zamanda Konvensiyanın Azərbaycan dilinə tərcümə edilmiş mətninin rəsmi mətnə uyğunluğunun Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən yoxlanılması və daha sonra Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin elektron variantında Konvensiyanın Azərbaycan dilində olan versiyasına keçid linkinin yerləşdirilməsi üçün tədbirlər görülməsi barədə Prezident Administrasiyasına müraciət olunmuşdur.

Bundan başqa, Mərkəzin tapşırığı ilə Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu tərəfindən bir sıra digər hüquqi aktlar, o cümlədən “Publik hüquqi şəxslər haqqında” Qanunun, “İnvestisiya fəaliyyəti haqqında” Qanunun və “Dövlət-özəl tərəfdaşlığı haqqında” Qanunun ingilis dilinə tərcümə edilmişdir. Mərkəz tərəfindən tərcümələrin düzgünlüyü və tamlığı yoxlanılaraq rəsmi internet səhifəsində yerləşdirilməsi təmin olunmuşdur.[5]

---

[3] https://heqt.gov.az/post-details.php?lang=az&id=101

[4] https://heqt.gov.az/international-law.php?lang=az

[5] https://heqt.gov.az/national-law.php?lang=en

Həmçinin, Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu tərəfindən ingilis dilindən Azərbaycan dilinə tərcümə edilmiş Məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinin Əsas prinsiplərinin *(Basic Principles on the Independence of the Judiciary),* Vəkillərin rolu haqqında Əsas Prinsiplərin *(Basic Principles on the Role of Lawyers)*, Hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları tərəfindən güc və odlu silahın tətbiq edilməsinə dair Əsas prinsiplərin *(Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials)* və Prokurorların rolu haqqında Təlimatın *(Guidelines on the Role of Prosecutors)* da tərcümə mətnlərinin düzgünlüyü və tamlığı Mərkəz tərəfindən yoxlanılmışdır.

Bununla yanaşı, Mərkəz tərəfindən hazırlanmış “Normativ hüquqi aktların qəbul edilməsi zərurətinin əsaslandırması sənədinin tərtib edilməsi Qaydaları” və “Normativ hüquqi aktların elmi-praktiki kommentariyalarının hazırlanmasına dair Təlimat”ın da Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu tərəfindən ingilis dilinə tərcümə edilməsi təmin edilmiş və müvafiq tərcümələrin düzgünlüyü Mərkəz tərəfindən yoxlanılmışdır. Cari il ərzində Mərkəzin rəsmi internet səhifəsində “Tərcümə edilmiş hüquqi aktlar” adlı xüsusi bölmə yaradılmaqla yuxarıda qeyd olunan tərcümə edilmiş sənədlərin həmin bölmədə yerləşdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Bundan başqa, “Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin təkmilləşdirilməsi” işçi qrupunun fəaliyyəti üçün və Mülki Məcəllənin Konsepsiya sənədinin hazırlanmasında istinad mənbəyi kimi əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla, Rusiya Federasiyasının Mülki Qanunvericiliyinin İnkişaf Konsepsiyasının müvafiq hissələri Azərbaycan dilinə tərcümə edilmişdir.

Ümumilikdə hesabat dövründə cəmi 192 vərəq olmaqla 14 sənədin tərcüməsi yekunlaşmışdır.

<u>Hüquqi maarifləndirmə işinin aparılması üzrə</u>

“Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzində hüquqi maarifləndirmə işinin aparılması ilə bağlı 2023-cü il üzrə Tədbirlər Planı”nın 6-cı hissəsinin icrası məqsədilə müxtəlif internet resurslarında normayaratma fəaliyyəti və hüquq normalarının tətbiqi sahəsində tələbə və yeni məzun olmuş hüquqşünasların təcrübə proqramına cəlb edilməsi barədə yerləşdirilmiş elanla əlaqədar daxil olmuş müraciətlər araşdırılmış və təcrübə proqramında iştirak üçün ən uyğun 3 namizəd (Bakı Dövlət Universitetinin və ADA Universitetinin tələbələri) seçilmişdir. Həmin tələbələr Mərkəzin İcraçı direktorunun müvafiq əmrinə əsasən Mərkəzdə normayaratma fəaliyyəti və hüquq normalarının tətbiqi sahəsində 01.02.2024 – 01.04.2024-cü il tarixlərində təcrübə keçmək üçün Mərkəzin ayrə-ayrı şöbələrinə yönləndirilmişdirlər. Bu müddət ərzində onlar Mərkəzin fəaliyyəti, hüquqi akt layihələrinin hazırlanması, normayaratma texnikası, hüquqi ekspertizanın aparılması qaydaları ilə tanış olmuş, müxtəlif məsələlərlə bağlı beynəlxalq təcrübənin araşdırılması, təhlili, habelə bir sıra sənədlərin hazırlanması işinə cəlb edilmişlər. Təcrübə proqramını uğurla başa vuran tələbələrə Mərkəzin İcraçı direktoru tərəfindən sertifikat təqdim edilmişdir.

Bundan başqa, Mərkəzin fəaliyyəti haqqında aşkarlığı və əhalinin məlumatlandırılmasını təmin etmək məqsədilə Mərkəzin rəsmi internet səhifəsində (www.heqt.gov.az) təkmilləşdirmələr aparılmaqla yeni bölmələr (“Sual-cavab” və “Hesabatlar”) əlavə edilmişdir. Cari ilin əvvəlindən Mərkəzin rəsmi internet səhifəsinə təxminən 4500-dən artıq giriş olmuşdur. Eyni zamanda, Twitter

sosial şəbəkəsində Mərkəzin hesabının yaradılması, habelə rəsmi internet səhifəsində və müvafiq sosial şəbəkələrdə (Facebook, Linkedin və Twitter) mütəmadi olaraq məlumatların yerləşdirilməsi və yenilənməsi təmin edilmişdir.

Mərkəzin əməkdaşlarının bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi üzrə

Əməkdaşların peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi məsələsinə də Mərkəz tərəfindən mütəmadi olaraq diqqət yetirilir. Belə ki, bu məqsədlə TAIEX – Texniki Yardım və İnformasiya Mübadiləsi Aləti çərçivəsində "Əsaslandırma sənədlərinin hazırlanması" *(Developing policy papers (explanatory notes))* mövzusunda ekspert missiyasının təşkil edilməsi barədə ötən ildə edilmiş müraciət üzrə müvafiq donor təşkilatla danışıqlar davam etdirilərək müraciətin müsbət dəyərləndirilməsi təmin edilmişdir. Cari il ərzində həmin ekspert missiyası çərçivəsində Mərkəzin əməkdaşlarına müvafiq təlimlərin keçirilməsi planlaşdırılır.

Bundan başqa, Mərkəzin əməkdaşlarının normayaratma fəaliyyəti sahəsində bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi üçün İcraçı direktorun müvafiq əmrinə əsasən Mərkəzin 3 əməkdaşı (Xüsusi hüququn ekspertizası şöbəsinin, Publik hüququn ekspertizası şöbəsinin və Qanunvericilik təşəbbüsləri və monitorinq şöbəsinin aparıcı mütəxəssisləri) yanvarın 7-dən martın 19-a kimi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasında təlimə cəlb edilmişdirlər.

Həmçinin, cari ilin 3-7 iyun tarixlərində Mərkəzin İcraçı direktoru Martin Luter adına Halle-Vittenberq Universiteti, RheinMain Tətbiqi Elmlər Universiteti və GİZ təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə Almaniyanın Visbaden və Halle şəhərlərində keçirilən "Mülki qanunvericilik üzrə islahatlar: Almaniya təcrübəsi" mövzusunda 5 günlük seminarda iştirak etmişdir. Həmin tədbir hazırda bir sıra postsovet ölkələrində aparılan mülki qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi prosesinə dəstəyin göstərilməsi məqsədilə təşkil olunmuşdur. Tədbirdə Mərkəzin İcraçı direktoru da iştirak etmişdir. Tədbirdə Almaniyada mülki qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi işləri, o cümlədən Almaniya korporativ hüququ, hüquqi şəxslərin idarəedilməsi, ticarət reyestri, müqavilələrin şərhi, əhəmiyyətsiz əqdlər, müqavilələrin mübahisələndirilməsi, əşya hüququ, daşınmaz əmlakın reyestri, daşınmaz əmlaka mülkiyyət hüququnun əldə edilməsi, əşya hüquqlarının məhdudlaşdırılması mövzularında interaktiv təlimlər keçirilmiş, məhkəmə və dövlət orqanlarında görüşlər keçirilməklə fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Qeyd edilənlərdən əlavə, Mərkəzin İcraçı direktoru və Publik hüququn ekspertizası şöbəsinin müdiri bu ilin 26-28 iyun tarixlərdə Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərində keçirilən XII Peterburq Beynəlxalq Hüquq Forumunda iştirak etmişdirlər. Forumda müxtəlif hüquq sahələri üzrə aktual problemlər, habelə insan hüquqları, mübahisələrin həlli və hüquq elminin inkişaf istiqamətləri üzrə müzakirələr və təcrübə mübadiləsi aparılmışdır. Mərkəzin nümayəndələri "Hüquqda fundamental tədqiqatlar və hüququn cəmiyyətə təsiri", "Hüquq funksiyasının idarəedilməsində hüquqi texnologiyalar, dizayn və digər innovasiyalar", "Rəqəmsal ədliyyə: gələcəyə addım", "Ailə institutunun qorunması", "Təhsildə və elmdə süni intellektin istifadə olunmasının tənzimlənməsi", "Rəqəmsal Məcəllə: perspektivlər və risklər", "İş mühiti, korporativ

idarəetmə və hüquq xidmətləri bazarı”, “Beynəlxalq hüquq və mülkiyyət: yeni problemlər və həllər” və bir sıra digər seminarlarda, habelə xarici ölkələrin nümayəndələri ilə görüşlərdə iştirak etmişdirlər. Qeyd olunan forumda iştirak edilməsi müxtəlif sahələrdə hüquqi tənzimləmə üzrə qabaqcıl xarici təcrübə, o cümlədən son dövrlərdə süni intellekt və digər müasir texnologiyaların tətbiqi ilə əlaqədar yaranan yeni hüquq münasibətlərinin tənzimlənməsi istiqamətində müxtəlif yanaşmalarla tanışlıq üçün faydalı olmuşdur.

Mərkəzin təmsil olunduğu müxtəlif tədbirlər

Hesabat dövründə Mərkəz tərəfindən yerli və xarici qurumlarla ikitərəfli münasibətlərin və əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi davam etdirilmiş, habelə nizamnamə ilə nəzərdə tutulmuş hüquq və vəzifələrin həyata keçirilməsi istiqamətində bir sıra digər işlər də görülmüşdür.

Belə ki, hesabat dövrü ərzində Mərkəzin əməkdaşları Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 101-ci ildönümünə həsr edilmiş elmi-nəzəri konfransda, Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu tərəfindən təşkil edilmiş “İstintaq təcrübəsinin müasir problemləri” mövzusuna həsr olunmuş elmi-praktiki konfransda, Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının təşkilatçılığı ilə keçirilmiş “Elektron order, elektron müqavilə və digər elektron xidmətlərin ictimaiyyət üçün təqdimat”ında, “PAŞA Bank” ASC tərəfindən təşkil edilmiş “Azərbaycan bazarında sindikat kreditləşməsi” mövzusuna dair konfransda, Hüquq və İnsan Haqları İnstitutunun və “Təmiz Dünya” Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin birgə əməkdaşlığı çərçivəsində təşkil edilmiş “Gender bərabərliyi sahəsində mövcud problemlər və qanunvericilik təklifləri” mövzusunda dəyirmi masada və hüquq sahəsində

nəşr olunan elmi jurnalların vahid elektron axtarış bazasının yaradılması, hüququn ayrı-ayrı sahələri, o cümlədən insan hüquq və azadlıqları sahəsində elmi-tədqiqat potensialının artırılması və hüquq nəşrlərinin bir bazada toplanılması məqsədilə Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu tərəfindən təşkil edilmiş dəyirmi masada iştirak etmişdirlər.

Bununla yanaşı, Mərkəzin əməkdaşları Biznes Mühiti və Beynəlxalq Reytinqlər üzrə Komissiyanın keçirdiyi tədbirlərdə və işçi qruplarının fəaliyyətində də yaxından iştirak etmişdirlər. Belə ki, 7 mart 2024-cü il tarixdə Mərkəzin İcraçı direktoru Komissiyanın üzvü olaraq Komissiya tərəfindən təşkil olunmuş “Biznes mühitinin yaxşılaşdırılması üzrə iqtisadi islahatlar və müasir çağırışlar” mövzusunda konfransda iştirak edərək “Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin təkmilləşdirilməsi üzrə Konsepsiya sənədinin hazırlanması üzrə görülən işlər və bu sahədə gözləntilər” mövzusunda təqdimatla[6] çıxış etmişdir. Həmçinin, Mərkəzin əməkdaşları Komissiyanın “Biznesin müflisləşməsi” və “Mübahisələrin həlli, məhkəmə sistemi və hüququn aliliyi” işçi qruplarının iclaslarında və Komissiyanın Katibliyinin “Biznes mühiti və beynəlxalq reytinqlər üzrə Komissiyanın internet portalının effektiv idarə edilməsi üzrə Reqlament”in təqdimatına dair iclasında iştirak etmişdir.

Qeyd olunanlarla yanaşı, cari ilin 25-26 aprel tarixlərində Azərbaycan Arbitraj Assosiasiyasının təşkilatçılığı ilə "Azərbaycan Arbitraj Günləri" adlı beynəlxalq tədbir keçirilmişdir. Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının nümayəndələri, Mərkəzin İcraçı direktoru, bir sıra dövlət və hökumət nümayəndələri və müxtəlif ölkələrdən gələn qonaqlar iştirak etmişdirlər. Tədbirin ilk günündə Mərkəzin İcraçı direktoru “Azərbaycanda yeni arbitraj qanunu və BMT-nin Ticarət Hüququ üzrə Komissiyasının *(UNCITRAL)* regionda təsiri” mövzusunda paneldə çıxış etmişdir. Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının “Arbitraj haqqında” Qanunu, müasir dövrdə beynəlxalq hüquqi mübahisələrin həlli, regionda “İpək yolu”nun və digər infrastruktur və investisiya layihələrinin əhəmiyyəti, investisiya arbitrajı və sair mövzularda panel müzakirələr yer almışdır.

Mərkəzin Qanunvericilik təşəbbüsləri və monitorinq şöbəsinin müdiri Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 60 və 71-ci maddələrinin tələbləri baxımından Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 442, 443, 444, 445, 447

[6] https://azranking.az/public/images/M%C3%BClki%20M%C9%99c%C9%99ll%C9%99%20T%C9%99qdimat_7%20mart%202024%20(final).pdf

və 449-cu maddələrinin şərh edilməsi ilə bağlı Konstitusiya Məhkəməsinə müraciətinə dair işə baxılması ilə əlaqədar 21.06.2024-cü il tarixində AR Konstitusiya Məhkəməsinin Plenum iclasında mütəxəssis qismində iştirak etmiş və Plenum iclasında çıxış edərək qeyd olunan müraciətlə bağlı mülahizələrini bildirmişdir. Sözügedən Plenum iclasında Milli Məclisin, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin, Baş Prokurorluğun, Vəkillər Kollegiyasının, Bakı Dövlət Universitetinin nümayəndələri də mütəxəssis qismində iştirak etmişdir.

Həmçinin, Mərkəzin İcraçı direktoru 2024-cü ilin iyun ayının 24-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Elmi-Məsləhət Şurasının Xankəndi şəhərində “Ətraf mühitinin gücləndirilməsində maarifləndirmə və hüquq mühafizə tədbirlərinin rolu” mövzusunda elmi-praktiki konfrans formatında keçirilən 11-ci iclasında iştirak etmişdir. Konfransda “Azərbaycan Respublikasında ekoloji siyasətə dair” və “Azərbaycan Respublikasında ekoloji hüquqpozmalara qarşı mübarizə” mövzularında vidoçarxlar izlənilmiş, “Azərbaycan Respublikası ərazisində ağackəsmə cinayətləri və inzibati xətaların araşdırılmasının xüsusiyyətləri ilə əlaqədar” metodik vəsaitin və “Ətraf mühitin mühafizəsinin hüquqi əsasları” adlı vəsaitin təqdimatı keçirilmişdir.

<u>Mərkəzə daxil olmuş müraciətlər üzrə</u>

Son olaraq qeyd edilməlidir ki, hesabat dövründə mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarından, digər qurumlardan və vətəndaşlardan Mərkəzə ümumilikdə 146 sənəd daxil olmuş, müvafiq müraciətlər qanunvericiliyə uyğun olaraq cavablandırılmışdır.

Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzi